13.11.2026

חידושים והתפתחויות בתחום האנרגיה

מדיניות אגירת אנרגיה בישראל

יניב בירנבאום[1]

לקוחות ושותפים יקרים,

אנו שמחים להציג בפניכם, מעת לעת, שינויי רגולציה וחידושים שיש בהם כדי להשפיע על מיזמים שונים בתחום האנרגיה.

מדינת ישראל פועלת לעמידה ביעד של 30% ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות עד שנת 2030, ובוחנת יעדים של 35%-40% לשנת 2035. מאחר שהייצור המתחדש בישראל נשען כמעט כולו על אנרגיה סולארית, נוצר פער הולך וגדל בין שעות הייצור בצהריים לבין שעות הביקוש בערב, לצד עומס גובר על רשת החשמל. בהיותה "אי אנרגטי", ללא חיבור לרשתות של מדינות שכנות, ישראל נדרשת לפתור את הפער הזה בתוך גבולותיה - ומתקני האגירה הם הכלי המרכזי לכך.

על רקע זה, ביום 12.11.2026 פרסמה חטיבת אנרגיה מקיימת במשרד האנרגיה והתשתיות, בשיתוף תכנית "ממשק - ממדע למדיניות", להערות הציבור את המסמך "**מדיניות אגירת אנרגיה בישראל**" - הצעה ראשונה לאסטרטגיה לאומית בתחום האגירה. המסמך מנתח את המצב הקיים, ממפה את החסמים להקמת מתקני אגירה ומציע **ארבעה מהלכי-על ו-21 צעדים** לקידום התחום. הערות הציבור יתקבלו עד ליום **3.12.2026**.

חשוב להדגיש: מדובר במסמך מדיניות ולא באסדרה מחייבת. המסמך אינו משנה כשלעצמו תעריפים, מכסות או דרישות רישוי, אך הוא מסמן את הכיוון שאליו מבקש משרד האנרגיה להוביל את הרגולטורים השונים - רשות החשמל, מינהל התכנון, רשות הכבאות וההצלה ואחרים - בשנים הקרובות.

[1] יובהר, כי אין במידע המפורט במסגרת מסמך זה כדי לשמש או להיחשב כייעוץ משפטי ו/או המלצה משפטית ו/או חוות דעת משפטית ו/או תחליף לייעוץ משפטי ותכנוני קונקרטי ואין להסתמך על המידע המפורט בו בכל צורה שהיא. יובהר כי כל פעולה שתעשה על פי המידע המוצג הינה על אחריות הקורא בלבד.

מגדל ב.ס.ר 1, דרך בן גוריון 2, רמת גן 5257334
טלפון: 03-7611611 | פקס: 03-7611655
yanivb@ek-lawyers.com
www.ek-lawyers.com

חוזר זה עניינו בעיקרי מסמך המדיניות - תמונת המצב, החסמים שמופו והמהלכים המוצעים - ובמשמעויות המעשיות ליזמים, לקיבוצים, למושבים ולבעלי קרקע המקדמים מתקני אגירה.

תמונת המצב - שוק בתנופה, ללא יעד לאומי

לפי המסמך, ההספק המותקן של סוללות במשק עומד על כ-600 מגה-וואט, רובו בצמוד לשדות סולאריים, לצד שני מתקני אגירה שאובה (גלבוע וכוכב הירדן). לפי צפי רשות החשמל, המבוסס על המכסות שחולקו ועל תשובות המחלק שניתנו, המשק עשוי להגיע עד שנת 2030 להספק אגירה של כ-**9,250 מגה-וואט** ולקיבולת של כ-40,200 מגה-וואט שעה.

מנגד, תכניות הפיתוח של הרשת מגדירות צורך של כ-3,000-3,300 מגה-וואט ברשת ההולכה (כולל שירותי רשת ואגירה שאובה) וכ-3,600 מגה-וואט ברשת החלוקה, כאשר העדיפות היא לאזורים שבהם קיטום האנרגיה גבוה - הנגב המערבי, הערבה ואילת. המסמך מצביע על כך שהתחום מתקדם באמצעות מכסות נקודתיות ותשובות מחלק, **ללא יעד אסטרטגי מתואם** וללא חישוב כולל של היקף האגירה הנדרש למשק.

האסדרות הקיימות - לפי רמות מתח

המסמך מרכז את האסדרות הכלכליות החלות כיום, שעל בסיסן נבנים המיזמים:

- **מתח עליון** - מכרז תחרותי להקמת 1,500 מגה-וואט, שבו זכו שישה יזמים ב-11 מתקנים הצפויים לקום בשנת 2028; ואסדרת השוק הבילטרלית בהולכה, עם מכסה של 2,000 מגה-וואט למתקנים משולבים ו-600 מגה-וואט לאגירה עצמאית, שלגביה נקבע מנגנון הגרלה בשל ביקוש עודף.
- **מתח גבוה** - מודל השוק בחלוקה, במסגרתו הקצתה נגה כ-2,500 מגה-וואט בצפון ובדרום ועוד 500 מגה-וואט במרכז (עם טעינה בשעות הלילה בלבד). ביולי 2026 הוסדר ניהול המתקנים (החלטה 74602): המחלק רשאי להסיט שעות טעינה ופריקה, להגביל טעינה עד 100 שעות בשנה ללא פיצוי ולדרוש עד 50 מחזורים נוספים בתמורה לתשלום; מתקן שהגבלתו הצפויה עולה על 300 שעות בשנה לא יקבל תשובה חיובית. התשלום בגין סטיות מתכנית ההעמסה יחול מיום 1.1.2028.
- **מתח נמוך** - אסדרת התעריף המשלים (אמות מידה 175-176) בתוקף עד סוף שנת 2026, ובמקומה מקודמת אסדרה חדשה במסגרת שימוע רשות החשמל למתח הנמוך.
- **אגירה מאחורי המונה** - מסלול מהיר (החלטה 70104): מתקן עד 630 קילו-וואט עם הזרמה מוגבלת של 15 קילו-וואט, או מתקן לצריכה עצמית מלאה עד 8 מגה-וואט, ובלבד שלא יעלה על 20% מגודל החיבור.

ההיבט התכנוני והקרקעי

המסגרת התכנונית לאגירה נקבעה בתמ"א 1/19 (נובמבר 2023) ובשינוי מס' 1 לה (אוקטובר 2024). המסמך מעדכן כי **שינוי מס' 2 (תמ"א 1/19/2)** הובא לדיון במועצה הארצית ביום 6.10.2026 לצורך העברתו להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור. עיקרי השינוי המוצע:

- מתקן אגירה "גדול" יוגדר לפי תכולת אנרגיה של עד 140 מגה-וואט שעה (במקום הספק של עד 16 מגה-וואט), וכל מתקן המחובר למתח עליון יוגדר "גדול מאוד".

- אישור רשות הכבאות וההצלה יידרש בשלב בקרת התכן, ולא כתנאי להגשת הבקשה להיתר.
- זכויות הבניה הנוספות יופחתו מ-50 מ״ר ל-20 מ״ר לכל מגה-וואט שעה.
- בייעוד תעשיה, מגבלת ה-10% תחושב ביחס לשטח המיועד לתעשיה בתכנית המפורטת, ולא ביחס לשטח המגרש.
- יתאפשר היתר למתקני אגירה במאגרים ובבריכות דגים שבתחום מכלול נוף, בכפוף לתנאים.

בנוסף מזכיר המסמך את הפחתת המחיר האחיד של רשות מקרקעי ישראל למתקני אגירה עצמאיים ל-30,000 ₪ למגה-וואט שעה מותקן (יוני 2024), ואת הארכת הפטור מהיטל השבחה למתקני אנרגיה מתחדשת עד שנת 2030 והרחבתו למתקני אגירה קטנים הצמודים למתקני ייצור.

<u>החסמים שמופו</u>

מיפוי החסמים נערך בסקר ובראיונות עם יזמים. **המורכבות הרגולטורית** דורגה כחסם המשמעותי ביותר (29%), ואחריה חוסר הוודאות הכלכלית (23%) וזמני החיבור לרשת (22%). איתור שטחים והתנגדות ציבורית דורגו כחסמים משניים. בין החסמים המרכזיים:

- **בטיחות אש** - זוהתה כצוואר הבקבוק המרכזי: דרישות גורפות לתשתיות מים וברזי כיבוי גם באזורים חקלאיים מרוחקים; החלה אוטומטית של עדכוני תקן NFPA 855 חצי שנה לאחר פרסומם, כך שיזמים נדרשים לציוד שטרם מיוצר; סתירה בין תקני המוצר האמריקאיים לתקינה האירופית שאומצה בישראל; ופרשנות שונה בין מחוזות רשות הכבאות.
- **מתקן אגירה בתוך מבנה** - מחלוקת בשאלה אם הקמת מתקן בתוך מבנה קיים היא ״שינוי פנימי״ הפטור מהיתר; רשות הכבאות דורשת מסלול היתר למתקנים מעל 600 קילו-וואט שעה.
- **ועדות מקומיות** - דרישות סף עודפות בשלב תיק המידע, שאינן רלוונטיות למתקני אגירה, המסכלות את המסלולים המהירים שנקבעו בתמ״א.
- **מתח נמוך** - שיעור גבוה של תשובות מחלק שליליות או חלקיות בהיעדר מערכות לניהול רשת מבוזרת (DERMS); מגבלת 20% מגודל החיבור במסלול המהיר; והיעדר אסדרה לאגירה ביתית ולפעילות מאגדים (אגרגטורים).
- **חסמי רוחב** - היעדר זמני מענה מחייבים לרגולטורים, היעדר פרסום מוקדם של דרישות עתידיות, והחלה מיידית של תקינה והנחיות ללא תקופת מעבר.

<u>ארבעת מהלכי-העל המוצעים</u>

- **מדיניות אגירה מתואמת ומחושבת.** קביעת יעדי אגירה לאומיים בחלוקה לסגמנטים, לרמות מתח ולאזורים גיאוגרפיים; **מעבר ממכסות לאסדרות כלכליות המבוססות על מחירי שוק**; פרסום מפות עומסים דינמיות של תחנות המשנה, שיכוונו יזמים למיקומים בעלי הערך המערכתי הגבוה; ומנגנון מעקב ובקרה.
- **תשתית רגולטורית אחידה.** הקמת צוות להסרת חסמים בהובלת משרד האנרגיה; קביעת זמני תקן מחייבים (SLA) למתן תשובות, אישורים וחוות דעת; פרסום לשימוע של מפרטים טכניים ומסמכים מחייבים; וקביעת תקופת היערכות לכל שינוי בדרישות או בתקינה.

- **אגירה במתח הנמוך כמשאב גמישות.** מעקב אחר האסדרה החדשה במתח הנמוך; הסדרת פעילות אגרגטורים; בחינת מעבר מתגמול על ייצור לתגמול על גמישות; אגירה כתחליף לגנרטור בבניינים משותפים; ושילוב אגירה ככלי חוסן ביישובי קו העימות ובמוסדות המספקים שירותים חיוניים.
- **אגירה ארוכת טווח ועונתית.** ניתוח צורכי המשק; מנגנונים כלכליים לתמיכה בפרויקטים של 12 שעות אגירה ומעלה; המשך פיתוח פתרונות מבוססי מימן; ו"ארגז חול רגולטורי" למתקני פיילוט בטכנולוגיות חלופיות.

משמעויות מעשיות - מה מומלץ לעשות כבר עכשיו

- **אין שינוי מיידי בכללים.** מיזמים קיימים ומתוכננים ממשיכים להתנהל לפי האסדרות, המכסות ותשובות המחלק החלות. עם זאת, המסמך מסמן את כיוון הרגולציה, ומומלץ להביאו בחשבון בתכנון מיזמים שהבשלתם צפויה בשנים הקרובות.
- **ממכסות למחירי שוק.** אם תאומץ ההמלצה, תנאי הכניסה לשוק ומודל ההכנסות של מתקני אגירה עשויים להשתנות. בהסכמי אופציה ושכירות מומלץ לוודא שתקופות האופציה, אבני הדרך ומנגנוני התמורה גמישים דיים כדי להתמודד עם שינוי אסדרה.
- **המיקום ברשת כגורם ערך.** העדפת אזורי הדרום ופרסום מפות עומסים צפויים להפוך את מיקום האתר ביחס לתחנת המשנה לגורם מרכזי בשווי המיזם. ליישובים ולבעלי קרקע כדאי לבחון את מיצוב הקרקע שבידיהם בהתאם.
- **בטיחות אש ורישוי.** עד להסרת החסמים בפועל, סיכון לוחות הזמנים והעלויות נותר בעינו. מומלץ להסדיר בהסכמים מי נושא בעלות תשתיות המים והכיבוי ובשטח הנדרש להן, ולקבוע מנגנון הארכה בגין עיכוב רגולטורי. ברכש ציוד יש להביא בחשבון את גרסת התקן שתחול במועד ההתקנה.
- **תמ"א 1/19/2.** הפחתת זכויות הבניה הנוספות, שינוי הגדרות הגודל ופתיחת האפשרות להקמה במאגרים ובבריכות דגים רלוונטיים במיוחד למיזמים במרחב הכפרי. מומלץ לעקוב אחר פרסום השינוי להשגות הציבור.
- **יישובי קו העימות ומוסדות חיוניים.** המסמך מציע תעדוף ממשלתי לשילוב אגירה ביישובים אלה. יישובים הנמנים עליהם עשויים למצוא בכך בסיס לקידום מיזמים ולפנייה לגורמי הממשלה.
- **הגשת הערות.** מדובר בהצעה ראשונה, והשלב הנוכחי הוא ההזדמנות להשפיע על תוכנה. בפרט, המסמך כמעט אינו עוסק בזמינות הקרקע ובתנאי ההקצאה למתקני אגירה - וזאת דווקא לנוכח החלטת הנהלת רשות מקרקעי ישראל מס' 6306 מיום 14.10.2026, היוצרת חסמים וקשיים של ממש במימוש מיזמי אגירה במשבצת החקלאית. לחוזר שלנו בעניין החלטת הנהלה 6306 - כאן

מועד להגשת הערות

הערות למסמך ניתן להגיש לכתובת mithadshot@energy.gov.il עד ליום **3.12.2026**.

סיכום

מסמך המדיניות הוא ניסיון ראשון לעבור מקידום נקודתי של אגירה, באמצעות מכסות ותשובות מחלק, לניהול מערכתי המבוסס על יעדים לאומיים, על אסדרות שוק ועל רגולציה אחידה וצפויה. עבור יזמים, יישובים ובעלי קרקע, המשמעות אינה בשינוי מיידי של הכללים, אלא בהבנת הכיוון: ערכו של מיזם אגירה ייגזר יותר ויותר

ממיקומו ברשת, מעמידתו בלוחות הזמנים הרגולטוריים ומהגמישות שנבנתה בהסכמים להתמודדות עם שינויי אסדרה.

קישור לפרסום משרד האנרגיה והתשתיות ולמסמך המדיניות (להערות הציבור) - כאן

קישור לפרסומים נוספים שלנו בתחום האנרגיה - כאן

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בעניין זה.

יניב בירנבאום, עו"ד

דוא"ל: yanivb@ek-lawyers.com